

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
28.5.2020
Päätösnumero
20/0272/2
Diaarinumero
01091/19/2299

Kemijärven kaupunki

Saap. 1/16 2020
Dn:o 47/00/082 2019

Asia

Kunnallisvalitus

Valittajat

Kyösti Sakari Sipovaara
Esa Heikki Kangas
Johan Vilhelm Huczowski

Päätös, josta valitetaan

Viranomaisen ja päätöksen päivämäärä

Kemijärven kaupunginvaltuusto 17.6.2019 § 35

Kaupunginvaltuusto on valinnut yksimielisesti kaupunginhallitukseen toimi-
kaudeksi 1.6.2019–31.5.2021 seuraavat henkilöt:

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Lea Koskela	Tarja Kaisanlahti
Markku Harju	Eino Meriläinen
Kirsti Ojala	Riitta Vanhala
Joonas Lehtola	Mauno Kerkelä
Jukka Ojala	Mari Tervola
Riitta Savukoski	Jukka Kortelainen
Esa Kangas	Kyösti Sipovaara

Kaupunginvaltuusto on nimennyt kaupunginhallituksen puheenjohtajaksi Lea Koskelan, 1. varapuheenjohtajaksi Markku Harjun ja 2. varapuheenjohtajaksi Kirsti Ojalan.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksenalainen päätös on kumottava. Kaupunginhallitukseen valittu Jukka Ojala työskentelee kaupungin konserniyhtiön palveluksessa verkkopäällikkönä ja prokuristina. Kaupunki omistaa yhtiöstä 61,3 prosenttia, Kaupunginhallitus ohjeistaa suoraan kaupungin yhtiökokousedustajaa, eikä välissä ole lauta- tai johtokuntaa. Jukka Ojala ei ole kuntalain 73 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella vaalikelpoinen kaupunginhallitukseen.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kaupunginhallituksen puolesta annetussa lausunnossa on muun ohella todettu, että Ojala työskentelee verkkopäällikkönä Koillis-Lapin Sähkö Oy:ssä, jonka päätoimialana on sähkönsiirto. Sähköenergiapalveluiden tuottaminen ei kuulu kaupunginhallituksen tavanomaiseen tehtäväalueeseen. Kaupunginhallituksen käsitellessä kyseiseen konserniyhtiöön liittyviä asioita Jukka Ojala jäävää itsensä.

Valittajat ovat antamassaan vastaselityksessä muun ohella todenneet, että Kemijärven kaupunki on ollut keskeisessä asemassa Koillis-Lapin Sähkö Oy:n hallinnossa yhtiön perustamisesta lähtien. Koska kaupunginhallitus ohjeistaa yhtiön hallitusta suoraan, yhtiö toimii kunnanhallituksen tehtäväalueella.

Jukka Ojala on antanut asiassa selityksen.

Valittajat ovat antaneet Ojalan selityksen johdosta vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat säännökset ja lain esityöt

Kuntalain 73 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa.

Kuntalakea koskevan hallituksen esityksen (HE 268/2014) yleisperustelujen mukaan vaalikelpoisuuden rajoitukset ovat poikkeus kuntalaisten oikeudesta osallistua kunnan hallintoon. Tämän tyyppisiä säännöksiä on yleensä tulkittava suppeasti. Kuntalain 73 §:n 1 momenttia koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ei olisi välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö. Sääntelyä on ehdotettu täydennettäväksi kohdassa 2 siten, ettei vastaavalla tavalla kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö olisi vaalikelpoinen kunnanhallitukseen.

Kuntalakea koskevan hallintovaliokunnan mietinnön (HaVM 55/2014) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kuntalain 73 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöksen tarkoituksena on rinnastaa vaalikelpoisuuden osalta samassa asemassa olevat kunnan palveluksessa ja kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden palveluksessa olevat henkilöt. Käytännössä välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimivia kunnan palveluksessa olevia henkilöitä ovat sellaiset henkilöt, joiden tehtävänkuvaan kuuluvat tyypillisesti kuntien keskushallinnolle kuuluvat tehtävät. Toisin sanoen he ovat toistuvasti ja läheisesti tekemisissä kunnanhallituksen yleishallinnon ja nykyisin myös konsernijohtamiseen liittyvän valmistelun ja päätöksenteon kanssa. Kyseessä ovat pääsääntöisesti sellaiset tehtävät, joiden vaikutusalue ulottuu koko kunnan organisaatioon eikä

tehtävä rajaudu yksinomaan jollekin toimialalle tai tehtäväalueelle.

Käytännössä kunnanhallituksen tehtäväalueella toimiviksi kuntakonserniin kuuluviksi yhteisöiksi katsottaisiin ne yhteisöt tai säätiöt, joiden toimialana on hoitaa niitä tehtäviä, jotka perinteisemmässä organisoitumistavassa hoidettaisiin kunnan oman organisaation sisällä ja useimmiten suoraan kunnanhallituksen alaisuudessa, yleishallinnossa tai konsernihallinnossa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi yhtiöt, joille on siirretty kunnan toimitilojen hallinta tai ruoka- ja siivouspalvelu kokonaisuudessaan tai valtaosin. Tehtävää on aiemmin saatettu hoitaa esimerkiksi tilapalvelu- tai ruoka- ja siivouspalvelut -nimikkeiden alla kunnan omassa organisaatiossa. Kyseessä ovat siten niin sanotut yhteiset palvelut, joita kaikki muut kunnan toimialat käyttävät ja tarvitsevat oman toimintansa tueksi.

Kemijärven kaupungin hallintosääntö

Kemijärven kaupunginvaltuusto on 18.3.2019 hyväksynyt kaupungin hallintosäännön. Hallintosäännön 24 §:n 1 momentin mukaan kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa ja vastaa kuntalaisia säädetyistä tehtävistä sekä momentin 19, 20 ja 21 kohtien mukaan vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista, nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhtiöiden hallituksiin sekä nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet muun muassa Koillis-Lapin Sähkö Oy:lle.

Oikeudellinen arviointi

Kaupunginhallitukseen valittu Jukka Ojala työskentelee Koillis-Lapin Sähkö Oy:n palveluksessa. Yhtiön toimialana on sähkönsiirto, ja yhtiö on Kemijärven kaupungin määräysvallassa. Näin ollen asiassa on ratkaistava se, toimiiko edellä mainittu yhtiö kunnanhallituksen tehtäväalueella siten kuin kuntalain 73 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetaan.

Edellä selostetuista lain esitöistä ilmenee, että kuntalain 73 §:n 1 momentin 2 kohdalla on tarkoitettu saattaa vaalikelpoisuuden rajoitus koskemaan myös sellaisia kunnan määräysvallassa olevissa yhtiöissä työskenteleviä henkilöitä, jotka asemansa puolesta rinnastuvat välittömästi kunnanhallituksen alaisuudessa toimiviin kunnan työntekijöihin. Hallinto-oikeus toteaa, että kaupunginhallitus sinänsä vastaa Koillis-Sähkö Oy:n omistajaohjauksesta sekä nimeää kaupungin edustajat yhtiön toimielimiin. Osakeyhtiön ei kuitenkaan voida katsoa toimivan kunnanhallituksen tehtäväalueella yksinomaan sillä perusteella, että yhtiö on kunnan määräysvallassa ja kunnanhallitus tämän johdosta antaa yhtiölle omistajaohjausta. Koillis-Lapin Sähkö Oy tuottaa sähköenergiapalveluja, joiden tuottamisen ei voida katsoa kuuluvan kaupunginhallituksen tavanomaiseen tehtäväalueeseen eikä yhtiön työntekijöillä voida katsoa asemansa puolesta olevan vaikuttavuutta kaupungin yleishallinnossa tai koko kaupungin organisaatiossa.

Edellä lausuttu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, ettei Koillis-Lapin Sähkö Oy toimi kaupunginhallituksen tehtäväalueella. Jukka Ojalaa ei siten ole kuntalain 73 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella pidettävä vaalikelvottomana kaupunginhallitukseen. Ojalan mahdollinen esteellisyys osallistua asioiden käsittelyyn tulee ratkaistavaksi kunkin yksittäisen asian kohdalla erikseen.

Edellä lausutun johdosta kaupunginvaltuuston päätöstä ei ole valituksen johdosta kumottava.

Sovelletut oikeusohjeet

Kuntalaki 39 §:n 1 mom 6 kohta ja 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Esittelevä jäsen

Markus Haho

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Minna Manninen, Anna-Kaisa Marski ja Markus Haho.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

Kyösti Sipovaaralle

Hallintolain 56 §:n 2 momentin ja 68 §:n 1 momentin mukaan on valituskirjelmän ensimmäisen allekirjoittajan Kyösti Sipovaaran tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava siitä valituskirjelmän muille allekirjoittajille Esa Kankaalle ja Johan Huczkwoskille. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä tai sen viivästymisestä aiheutuneen vahingon, sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi.

Oikeudenkäyntimaksu

260 euroa, josta valittajat vastaavat yhteisvastuullisesti

Jäljennös maksutta

Kemijärven kaupunginvaltuusto

Jukka Ojala

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädetyllä tavalla.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Toimituskirjan jäljennöksen oikeaksi todistaa

Lainkäyttösihteeri Päivi Leppälä

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän** kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa, jollei salassapittoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämistä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämistä, jollei muuta näytetä. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa (saantitodistus, haastetiedoksianto) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta. Käytettäessä sijaistiedoksiantoa asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Kirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos:

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa;
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa;
- valtuutettu asiamies on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä korkeimman hallinto-oikeuden virka-ajan päättymiseen (kello 16.15) mennessä. Valituksen toimittamisesta telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite:	Käyntiosoite:	Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
PL 180	Fabianinkatu 15	Faksi: 029 56 40382
00131 HELSINKI	00130 HELSINKI	Puhelinnumero: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 510 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspäätöslain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuvelvyydestä, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomaisen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018)